

Kvindens forspring i levetid bliver yderligere forøget de kommende årtier

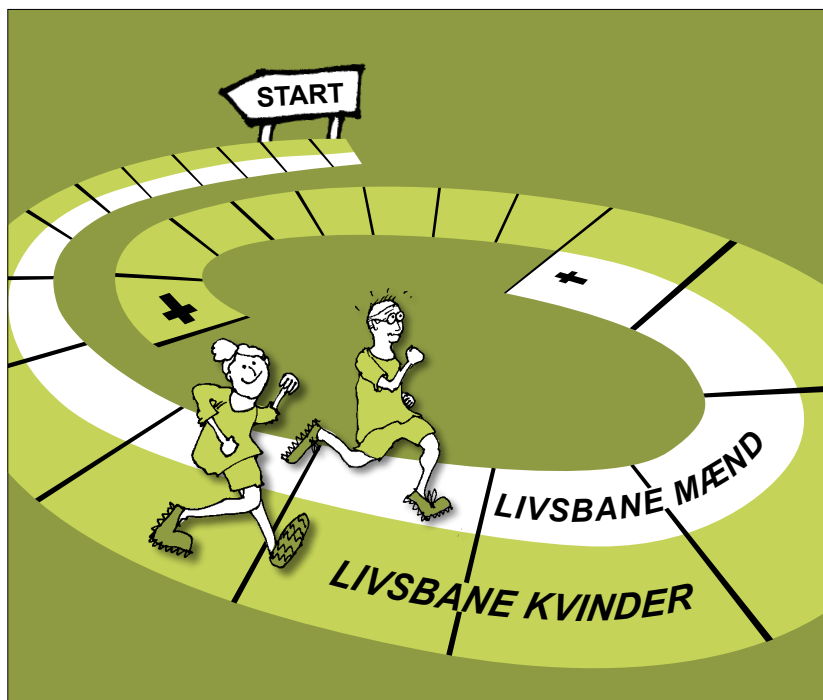
Stadig større misforhold mellem mænds og kvinders pensionsopsparing og de leveår, pensionen skal dække.

Uanset om danske mænd fremover har udsigt til at få lagt flere år til livet, skal de ikke regne med, at de indhenter kvinderne i forhold til, hvor mange år vi kan forvente at leve.

Det viser en ny prognose, som ATP har lavet. Prognosen, der baserer sig på data fra 18 lande, giver et kvalificeret bud på, hvor mange år henholdsvis 60-årige mænd og kvinder har tilbage.

I dag halter danske kvinder betydeligt efter deres europæiske medsøstre, når det gælder den gennemsnitlige levetid. Det samme gør sig ikke gældende for mændene. Modellen peger på, at de danske kvinder gradvist vil indhente kvinderne i de øvrige europæiske lande. Derfor peger prognosen på, at de i de kommende årtier vil spurte fra mændene.

Kvinderne vil fremover øge deres levetid langt hurtigere end mændene. Forskellen på den gennemsnitlige levetid mellem mænd og kvinder bliver bare større og større de kommende årtier.

Gennemsnitlig levetid for 60-årige kvinder og mænd årgang 1948, 1978 og 2008.

Årgang	Kvinder	Mænd	Forskel
1948	86,7 år	82,0 år	4,7 år
1978	91,9 år	84,8 år	7,1 år
2008	96,6 år	87,9 år	8,7 år

Blandt de, der fylder 60 år i 2008, er der kønnene imellem en forskel i den forventede restlevetid på næsten fem år. 60-årige mænd, født i 1948, har udsigt til at blive 82 år, mens jævnaldrende kvinder i gennemsnit forventes at blive næsten 87 år.

Anderledes forholder det sig for de børn, der fødes i 2008. Bliver de 60 år i 2068, ►

- vil årgangen til den tid, hvis prognosen holder, opleve en forskel i mænds og kvinders restlevetid på næsten ni år – fire år mere end i dag. 60-årige mænd vil således i gennemsnit kunne forvente at blive næsten 88 år, mens jævnaldrende kvinder i gennemsnit vil opleve deres 96 års fødselsdag.

Længere otium kræver flere penge

Allerede i dag lever kvinder i gennemsnit betydeligt længere end mænd. Når forskellen øges, er konsekvensen, at kvinderne får en endnu længere pensionistiltværelse end mændene. Det betyder igen, at de skal forberede sig på at leve endnu længere for de penge, de måtte have sparet op.

Er pensionsopsparingen helt individuel – som for eksempel en rate- eller kapitalpension – skal kvinder spare mere op end mænd for at opnå samme levestandard.

»Det er ganske enkelt,« siger Michael Møller, der er professor i finansiering ved Handelshøjskolen i København: »Er opsparingen individuel, får man præcist det beløb tilbage, som man har sparet op og fået renter af. Derfor skal kvinder spare mere op end mænd for at nå samme levestandard. Sempelthen fordi pensionen skal forsørge dem i flere år. Og når forskellen i levealder tilmed stiger i de kommende år, skal de spare endnu mere op end mændene.«

Sådan er mønstret imidlertid ikke. Mænd sparer meget mere op end kvinder. For hver gang der bliver sparet én krone op til

pension, kommer de 63 øre fra mændene, mens kvinderne kun står for de 37 øre.

Michael Møller peger på, at stigende forskel i levealder derfor stiller krav om, at en stor del af pensionsopsparingen sker i obligatoriske ordninger med hovedvægt på livsvarige ydelser. Her gælder nemlig det såkaldte unisex-princip, at mænd og kvinder får samme årlige pension for samme bidrag, uanset at nogle lever længere end andre.

»Jo større forskellen i levealder er mellem mænd og kvinder, desto større er behovet for obligatoriske ordninger, der har livsvarig ydelse. Livsvarige ydelser betyder, at der er solidaritet mellem mænd og kvinder, og sådan bør det være i den grundlæggende pensionsdækning,« siger Michael Møller.

Den vurdering er Karen Sjørup, centerchef for Center for Ligestillingsforskning på RUC, enig i: »De livsvarige pensioner er en måde at udligne en del af den økonomiske forskel mellem mænd og kvinder. Kvinder sparer mindre op end mænd. Hvis de samtidig skulle finansiere en stadig længere pensionstiltværelse uden solidaritet fra mændene, ville forskellen i levestandard mellem mænd og kvinder blive meget stor,« siger Karen Sjørup.

Linda Nielsen, professor i familie- og arveret ved Københavns Universitet, peger på, at stigende forskel i levealder ikke nødvendigvis betyder, at mændene kommer til at finansiere et langt otium for kvinder, der sagtens kunne arbejde. I hvert fald i teorien kunne man

forestille sig, at kvinders pensionsalder var højere end mænds netop på grund af deres lange liv.

»Men selvom kvinder lever længere end mænd, og selvom den forskel vokser i de kommende år, så er det ikke sikkert, at kvinderne er friskere og mere arbejdsduelige end jævnaldrende mænd. De kan sagtens have behov for at trække sig tilbage i samme alder som mændene,« siger Linda Nielsen.

Mænd betaler til kvinders pension

ATP er en unisex-ordning. Det betyder, at mænd og kvinder, som har betalt det samme i bidrag til pension i løbet af deres arbejdsliv, får det samme i pension, også selvom kvinder lever længere end mænd.

65-årige kvinder kan i dag forvente at leve fire år længere end jævnaldrende mænd. Har de indbetalt fuldt ATP-bidrag betyder den længere levetid en kontant gevinst på 90.000 kroner (i nutidskroner) – eller 22 pct. mere udbetalt i livsvarig ATP-pension end en mand i samme alder.

Gevinsten bliver større, hvis forskellen i levealder mellem kønnene øges. ATP-prognosen peger på, at når kvinder, der i dag er 20 år, pensioneres, vil de leve syv år længere end mændene. Holder den spådom stik, vil kvindernes kontante fordel blive større. Når kvinden til den tid sin pensionsalder, vil hun i resten af sin levetid kunne regne med at få udbetalt hele 160.000 kroner (i nutidskroner) – eller ca. 35 pct. mere, end hvad en jævnaldrende mand i samme situation vil kunne regne med at få. ►

Ny ATP-levetidsmodel for fremtidige indbetalinger

ATP er en livsvarig ydelse. Pensionisterne får penge lige så længe, de lever. Set fra en aktuars stol har det seneste årti ikke været sjovt. For lige pludselig var der udsigt til, at pensionisterne levede en hel del længere end hidtil antaget, og dermed skal der betales mange flere penge i pension.

»Vi har på kort tid ekstraordinært måttet hensætte mere end en Storebæltsbro,« siger Chresten Dengsøe, ATP's matematiske direktør. Netop derfor har ATP lavet prognosen SAINT (Spread Adjusted INternational Trend) med hvilken, man fremover år for år kan tage højde for ændringer i levetiden. Prognosen anvendes på indbetalinger fra 2008 og fremefter.

Det højeste bud

Restlevetiden for en given aldersgruppe

kan opgøres på to forskellige måder. Ved den såkaldte populationsmetode beregnes restlevetiden under forudsætning af uændrede dødeligheder fremover, mens der ved den såkaldte kohortemetode, der anvendes i ATP's SAINT-model, tages hensyn til fremtidige ændringer af dødeligheden. Af de to metoder giver kohortemetoden det højeste bud på, hvor gammel en given aldersgruppe kan forventes at blive. Populationsmetoden har til gengæld den fordel at den alene baserer sig på faktiske forhold, mens kohortemetoden baserer sig på en prognose for fremtidens dødelighed.

»Vi baserer modellen på data fra 18 lande og har den grundantagelse, at Danmark ligger og svinger omkring det internationale gennemsnit. Mange ved

sikkert, at vores levetid for øjeblikket ligger under gennemsnittet. Men frem til 1970'erne og 1980'erne lå vi over,« siger Chresten Dengsøe.

At kvinder lever længere end mænd er ikke noget særligt dansk fænomen, forklarer Chresten Dengsøe: »Uanset hvor man kigger hen er tendensen den samme. Kvinder lever længere end mænd. Vi forventer, at spændet mellem mænd og kvinder bliver større i Danmark. Det hænger sammen med, at danske mænds levealder i øjeblikket ligger på det internationale gennemsnit, mens kvinder ligger et par år under. Det forventer vi, at kvinderne vil indhente – derfor vil de stikke af fra mændene.«